

Съобщение за пресата

Люксембург, 27 април 2021 г.

Първа проверка на ЕСП на рисковете и предизвикателствата при финансовите вноски от държави извън ЕС за дейности на ЕС и неговите държави членки

Няколко държави извън ЕС плащат финансови вноски на Съюза и неговите държави членки. Управлението на тези вноски е съпътствано с рискове, някои от които са свързани с Брекзит. Това се посочва в публикувания днес първи обстоен преглед на Европейската сметна палата по тази малко позната тема. Държавите от Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ) също така плащат финансови вноски директно на някои държави — членки на ЕС, като част от пакетни споразумения с цел предоставянето на достъп за тях до вътрешния пазар на ЕС. Директното плащане на вноски е съпроводено с някои ключови предизвикателства по отношение на това да се гарантира, че вноските са съизмерими с ползите, получени от достъпа до вътрешния пазар, плащането да има допълващ характер спрямо дейностите на ЕС и същевременно да се избягва риска от двойно финансиране.

Около 1 % от приходите на ЕС идва от вноските на 18 държави извън ЕС. Това представлява около 7 млрд. евро за периода 2014—2019 г., като Швейцария, Норвегия (всяка по 2,2 млрд. евро), Турция (1,3 млрд. евро) и Израел (1 млрд. евро) допринасят в най-голяма степен. В замяна на платените от тях вноски държавите извън ЕС получават достъп до програми или дейности на ЕС, като например „Хоризонт 2020“ или „Еразъм+“. В допълнение към вноските, платени на ЕС, четирите държави от ЕАСТ (Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария) предоставят средно по 0,5 млрд. евро годишно пряко на някои държави — членки на ЕС, за допълване на политиката на сближаване чрез намаляване на социално-икономическите различия в ЕС и Европейското икономическо пространство.

„Настоящият преглед има за цел да направи пълен обзор на финансовите вноски от държави извън ЕС, непроверявани досега, които се предоставят пряко на ЕС или на някои от неговите държави членки,“ заяви Франсоа Роже Казала, членът на ЕСП, който отговаря за изготвянето на прегледа. „Проверката ни за първи път хвърля светлина върху предизвикателствата, които ЕС среща във връзка с тези вноски и тяхното управление.“

Настоящото съобщение за пресата има за цел да представи основните послания на прегледа, изготвен от Европейската сметна палата. Пълният текст на документа е публикуван на eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Едно от предизвикателствата е насърчаването на прозрачност и отчетност в полза на заинтересованите публични и бюджетни органи, чрез редовното и подробно докладване относно вноските на всяка държава извън ЕС за всяка програма или дейност на ЕС.

В по-краткосрочен план друго основно предизвикателство, което одиторите посочват, е преодоляването на ефекта, който Брекзит оказва върху вноските, постъпващи в Съюза от държавите извън ЕС. Брекзит ще доведе до общо увеличаване на вноските на държавите извън ЕС поради въздействието му върху изчисляването на индивидуалните вноски.

Одиторите очертават също така предизвикателствата, свързани с директните вноски, които държавите от ЕАСТ плащат на някои държави — членки на ЕС (т.е. не в бюджета на ЕС), и върху които институциите на ЕС нямат пряк контрол. Тези вноски могат да се разглеждат като съответстващ еквивалент на участието на държавите от ЕАСТ във вътрешния пазар на ЕС. Докато при преговорите се вземат предвид донякъде ползите, които тези държави извличат от участието си във вътрешния пазар, общият размер на платените вноски е резултат от политическо споразумение и няма конкретна методология за тяхното изчисляване. Предизвикателството пред ЕС е да следи за това финансовите вноски да са съразмерни с ползите, извлечени от участието във вътрешния пазар, при бъдещото договаряне на размера на вноските с тези държави.

По отношение на плащането на вноските пряко на някои държави — членки на ЕС, съществуват две отделни законодателни рамки и механизми за управление, докладване, вътрешен контрол и одит (за безвъзмездната финансова помощ от Норвегия/държавите от ЕИП и за вноски от Швейцария за разширения ЕС). Те допълват политиката на сближаване на ЕС, която се основава на трети, различен набор от регламенти и процедури. Ето защо в някои държави членки съществуват три различни механизма за управление, които се стремят към постигането на сходни цели на политиката. Основното предизвикателство за сложното съвместно съществуване на три механизма за управление е да се отговори на необходимостта от ефективна координация, да се постигне максимално взаимно допълване и да се ограничи рискът от двойно финансиране на дейности.

Обща информация

Настоящият финансов преглед обхваща периода 2014—2019 г. Той е насочен към вноските за участие в програми и дейности на ЕС, като например за „Хоризонт 2020“ и „Еразъм+“ (най-големите по размер вноски за програми), както и към вноските от държави от ЕАСТ, които се плащат директно на някои държави — членки на ЕС (които представляват значими суми). Прегледът разглежда и директно предоставяните на държави членки вноски, а именно — вноските на държавите от ЕИП, Норвегия и Швейцария.

Осемнадесетте държави извън ЕС, които са предоставили вноски в бюджета на ЕС за периода 2014—2019 г., са: държавите, членуващи в Европейската асоциация за свободна търговия (Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария), държавите кандидатки (Албания, Черна гора, Северна Македония, Сърбия и Турция) и потенциални кандидатки за присъединяване към ЕС (Босна и Херцеговина и Косово), държавите по европейската политика за съседство (Армения, Грузия, Израел, Молдова, Тунис и Украйна), както и Фарьорските острови.

Настоящият документ не представлява одитен доклад, а преглед, изготвен въз основа на публична информация, събрана специално за тази цел до декември 2020 г.

Прегледът на ЕСП „Финансови вноски от държави извън ЕС за дейности на ЕС и държавите членки“ е публикуван на уебсайта на ЕСП (eca.europa.eu) на 23 официални езика на ЕС.

Контакт с пресслужбата

Пресслужба на ЕСП: press@eca.europa.eu